

ПОД- СЕКЦИЯ 6. Теория, практика и методы обучения.

Л.Д. Борейко¹, С.В. Юрнюк²,

Б.П. Сенюк³, Г.І. Кшановська⁴

к.мед.н., доцент кафедри догляду за хворими та

вищої медсестринської освіти¹

асистент кафедри судової медицини та

медичного правознавства²

к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб³

асистент кафедри догляду за хворими та

вищої медсестринської освіти⁴,

ВДНЗ України

«Буковинський державний медичний університет»

ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Резюме: У статті висвітлено особливості вивчення загального та спеціального догляду за тяжкохворими, інкурабельними та агонуючими пацієнтами під час проходження практики, деонтологічні аспекти професійного спілкування.

Ключові слова / key words: деонтологічні аспекти / deontological aspects, тяжкохворі, інкурабельні та агонуючі пацієнти / seriously ill, inkurabelni, ahonuyuchi patients.

Вступ. Паліативна та хоспісна медицина – це професійна медична та психологічна допомога пацієнтам з важкими невиліковними хворобами та з обмеженою тривалістю життя. До таких пацієнтів відносяться люди похилого віку та особи з такими невиліковними хворобами як СНІД, туберкульоз, серцево- та церебросудинні захворювання, цукровий діабет, хвороба Альцгеймера тощо. Хоспісна допомога цим пацієнтам надається або на дому, або стаціонарно в медичних закладах [1].

Питання розвитку паліативної та хоспісної допомоги (ПХД) належать до найбільш актуальних і значимих соціально-економічних та медичних проблем сьогодення [1]. Основним завданням паліативної та хоспісної медицини є підтримка якості життя пацієнта у фінальному періоді хвороби, максимальне полегшення фізичних та моральних страждань хворої людини та її близьких, збереження людської гідності пацієнта [2, 65-69].

Оскільки в паліативній медицині основним завданням медичного персоналу є саме опіка, то суб'єктом виступає середній медичний персонал, пріоритетним завданням якого є розв'язання проблем, що виникають у хворого у зв'язку і з захворюванням. Фахівець, який надає допомогу паліативним пацієнтам, повинен бути теоретично та практично підготовленим до роботи в означеній сфері вже у стінах навчального закладу. Паліативна компетентність формується в процесі професійної підготовки майбутнього медика і потребує системних знань, умінь і навичок із різних дисциплін, здатності успішно діяти на підґрунті отриманого практичного досвіду. Володіння паліативною компетентністю як складовою частиною професійної компетентності майбутніх медичних працівників є необхідним на сучасному етапі розвитку вищої медичної освіти [3, 115-118].

Отже, важливою ланкою у системі професійної підготовки майбутнього лікаря є система практичної підготовки, яка дозволяє студенту набути досвід професійної діяльності, сформувати у нього професійні якості особистості та відповідне ставлення до професії.

Основна частина. Сучасна медицина вимагає фахівців, які володіють сучасними технологіями догляду за пацієнтами та надання медичних послуг відповідно до європейських стандартів. В останні роки важлива роль надається вивченню питань особливостей загального та спеціального догляду за тяжкохворими, інкурабельними та агонуючими пацієнтами різного віку. Саме тому доцільним було включення основних положень паліативної медицини і основних принципів лікування хронічного больового синдрому в загальні програми навчання всіх спеціалістів охорони здоров'я.

Найбільш ефективною формою підготовки на додипломному рівні, враховуючи багатofакторність, багатоплановість проявів проблеми паліативної та хоспісної допомоги, є підготовка майбутніх лікарів на принципах наскрізного формування інтегральних знань у межах тих предметів, які викладаються у вищих медичних навчальних закладах.

На кафедрі догляду за хворими та вищої медсестринської освіти складені робочі навчальні програми з «Догляду за хворими (практика)» та «Сестринської практики» для студентів спеціальності «Лікувальна справа», «Педіатрія» на основі типових програм відповідних навчальних дисциплін та типової наскрізної програми «Паліативна та хоспісна допомога».

Важливу роль у підготовці майбутніх медичних працівників, здатних до прийняття самостійних рішень, відповідальних за свою професійну діяльність відіграють викладачі, які володіють глибокими фаховими та психолого-педагогічними знаннями, орієнтуються у сучасних досягненнях науки та техніки, володіють методами наукового дослідження, засобами і методиками професійно-творчого розвитку і саморозвитку, керуються високоморальними життєвими принципами.

Сучасна медицина володіє великим арсеналом нових лабораторних і технічних засобів обстеження хворого, а завдання майбутнього медика – бути професійно/фахово компетентним відповідно до європейських стандартів. Саме тому значна увага надається навчанню студентів основним принципам організації практичної роботи в терапевтичних відділеннях, а також вмінню виявляти і діагностувати функціональні та органічні реакції людини на існуючі та потенційні проблеми здоров'я, вмінню надати хворому кваліфіковану невідкладну долікарську та забезпечити відповідний до профільної патології медичний догляд хворим із гострою і хронічною патологією, а також здійснювати наукову роботу з проблем медицини.

Вже з перших занять студенти проявляють цікавість до вивчення матеріалу. Основний час практики відводиться для роботи у профільних відділеннях стаціонару безпосередньо біля ліжка хворого. Практичні заняття з окремих тем проводяться в центрі практичної підготовки, що дозволяє в доклінічних умовах імітувати реальні підходи до виконання цієї роботи в клініці. Студенти ознайомлюються з основними принципами організації роботи стаціонарних лікувальних установ та їх функціональних підрозділів; вчать підтримувати санітарно-гігієнічний, лікарняний та лікувально-охоронний режими; у приймальному відділенні – проводити прийом та

реєстрацію хворих, здійснювати долікарське обстеження та транспортувати хворих у відділення стаціонару.

Одним з складників професійного становлення є оволодіння знаннями та навиками роботи з людьми, психологічна готовність працювати в ринкових умовах та відповідати за результати своєї роботи. Саме тому під час проходження практики велика увага приділяється засвоєнню практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки студента. Майбутні лікарі оволодівають навичками проведення розпитування хворого і правилами визначення основних життєвих показників (пульсу, артеріального тиску, дихання, температури тіла), а також оволодівають навичками догляду за хворими із гарячкою; навчаються застосовувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури; оволодівають навичками забезпечення особистої гігієни хворих і догляду за тяжкохворими та агонуючими, враховуючи принципи медичної етики та деонтології [4, 19-31]; вчатьсЯ проводити найпростіші реанімаційні заходи на муляжі, вивчають особливості професійної діяльності медичної сестри з неоперабельними пацієнтами різного віку та їх родичами.

Паліативна допомога може надаватися з урахуванням потреб і згоди конкретного пацієнта вдома, у поліклініці (як консультативна послуга) або в стаціонарних лікувально-профілактичних закладах будь-яких форм власності з використанням різних організаційних форм медичного обслуговування, у тому числі, у денному стаціонарі, у спеціалізованих стаціонарах (хоспісах або відділеннях паліативної допомоги). Наприклад, якщо хворий хоче одержувати паліативну допомогу вдома, медичні працівники можуть навчити його родичів, близьких або сусідів, які його доглядають, правильно давати йому призначені лікарем препарати, а також надавати інші види медичної й психологічної допомоги. Вони також повинні мати можливість звертатися, при необхідності, до медичних працівників за консультацією [5]. Саме тому приділяється значна увага особливостям загального та спеціального догляду за тяжкохворими, інкурабельними та агонуючими пацієнтами різного віку в терапевтичній, хірургічній та педіатричній практиці. При цьому звертається увага студентів на психологічні, духовні та соціальні питання паліативної допомоги інкурабельним хворим та їхнім близьким, особливості ведення пацієнтів та пацієнтів дитячого віку в термінальній стадії захворювання.

Студенти ознайомлюються із застосуванням основних видів знеболюючих лікарських засобів при хронічному больовому синдромі, харчуванням осіб похилого та старечого віку в контексті невиліковного захворювання; вивчають специфіку надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам.

Участь у наукових дослідженнях розвиває у студентів пошуковість, самостійність, впевненість, розкриває професійні якості майбутнього фахівця, створює творчий підхід до організації своєї роботи.

Догляд за тяжкохворими пацієнтами дозволить майбутнім медикам усвідомити власні мотиви професійної підготовки, що сприятиме кращій вмотивованості у навчанні, осмисленню правильності вибору майбутньої професії, а також визначити свої життєві цінності (формувати моральні якості у напрямку виховання милосердя, гуманності, співпереживання, почуття відповідальності та обов'язку опіки над хворими) та сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності.

Висновок. Вивчення питань хоспісної та паліативної допомоги при проходженні практики допоможе сформувати компетентного, толерантного, з високими моральними цінностями та здатного до самовдосконалення фахівця.

Література

1. Князевич В. Проблеми розвитку паліативної допомоги в Україні. Пропозиції щодо їх подолання // Аптека №632 (11), 2008.
2. Вороненко Ю.В., Губський Ю.І., Царенко А.В. Створення системи паліативної і хоспісної допомоги в умовах реформування охорони здоров'я в Україні: медичні та соціальні аспекти // Наука і практика. – №1 (2). -2014. – 63-75.
3. Білик Л.В. Методологічні підходи формування паліативної компетентності бакалаврів медицини / Л.В. Білик // Вісник Черкаського університету. – 2014. –№ 26 (319). –С. 113–121.
4. Лещинский Л.А. Деонтология в практике терапевта / Л.А. Лещинский. – М.: Медицина, 2009. – 208 с.
5. Губський Ю.І., Царенко А.В., Скорина О.О., Сердюк В.Г., Бобров О.Є., Вольф О.О. Актуальні питання впровадження системи паліативної допомоги в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.medrada.org/stat/156-aktualni-pytannia-vprovadzhennia-systemy-paliativnoi-dopomohy-v-ukraini>

ИЗУЧЕНИЕ ВОПРОСОВ ПАЛЛИАТИВНОЙ ПОМОЩИ НА ДОДИПЛОМНОМ ЭТАПЕ

Л.Д. Борейко, С.В. Юрнюк, Б.П. Сенюк, Г.И. Кшановская

Резюме: В статье освещены особенности изучения общего и специального ухода за тяжелобольными, инкурабельными и агонирующими пациентами во время прохождения практики, деонтологические аспекты профессионального общения.

Ключевые слова: деонтологические аспекты, тяжелобольные, инкурабельные и агонирующие пациенты.